

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2023

Chișinău

**Pentru aprobarea proiectului de lege
cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul agriculturii
și industriei alimentare

Vladimir BOLEA

Ministrul finanțelor

Veronica Sirețeanu

Ministrul justiției

Veronica Mihailov-Moraru

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

**Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE****Articolul 1. Obiectul de reglementare**

(1) Prezenta lege stabilește:

- a) principiile politicii statului de subvenționare în agricultură și mediul rural;
- b) atribuțiile autorităților administrației publice în domeniul subvenționării în dezvoltarea agriculturii și mediului rural;
- c) formele și condițiile de subvenționare;
- d) particularitățile procedurii de recepționare și examinare a cerilor de subvenționare.

(2) Prezenta lege nu privează statul de dreptul de a acorda o atenție deosebită dezvoltării agriculturii și îmbunătățirii calității vieții în mediul rural.

(3) Prezenta lege nu reglementează principiile activității de întreprinzător, precum și principiile sistemului bugetar-fiscal al Republicii Moldova.

Articolul 2. Scopul legii

(1) Prezenta lege are ca scop:

a) creșterea competitivității și dezvoltarea durabilă a sectorului agroindustrial;

b) asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale;

c) dezvoltarea socioeconomică rurală durabilă.

(2) În vederea realizării scopului stabilit la alin. (1), statul, susține:

a) modernizarea lanțului agroalimentar în scopul alinierii la cerințele Uniunii Europene privind siguranța alimentelor și cerințele de calitate;

b) facilitarea accesului la piețele de capital, de inputuri și outputuri (intrări și ieșiri) pentru fermieri;

c) implementarea practicilor moderne de gestionare a resurselor naturale;

d) implementarea tehnologiilor de producție prietenoase mediului, a produselor ecologice, precum și menținerea biodiversității;

e) adaptarea la schimbările climatice și atenuarea efectelor acestora asupra producției agricole;

f) dezvoltarea infrastructurii de acces și de servicii în mediul rural;

g) creșterea oportunităților de ocupare a forței de muncă în domeniile nonagricole și sporirea veniturilor în mediul rural;

h) dezvoltarea echilibrată a teritoriilor din mediul rural prin implicarea comunității locale în dezvoltarea rurală;

i) dezvoltarea afacerilor fermierilor micro, mici și mijlocii.

Articolul 3. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

activitate agricolă – producție, creștere sau cultivare de produse agricole, mulsul, creșterea și deținerea animalelor în scopuri agricole, precum și prelucrarea primară/finită a produselor agricole vegetale sau animaliere, sau menținerea terenurilor în bune condiții agricole și de mediu;

Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură – autoritate administrativă în subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, responsabilă de gestionarea și controlul mijloacelor financiare din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural și celor provenite de la partenerii de dezvoltare;

apelul – este un anunț care stabilește intervalul de timp în interiorul căruia se depun cererile de subvenționare pentru măsurile de subvenționare;

beneficiar de subvenție – solicitantul subvenției a cărei cerere de subvenționare a fost evaluată pozitiv și aprobată pentru achitare de către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură;

dezvoltare rurală – proces deliberat de schimbări sociale, economice, culturale și de mediu durabile, menite să îmbunătățească calitatea vieții în mediul rural;

exploatație – ansamblul unităților utilizate pentru activități agricole și gestionate de un fermier, situate pe teritoriul Republicii Moldova;

fermier – persoană fizică sau juridică sau un grup de persoane fizice sau juridice, indiferent de statutul juridic pe care un astfel de grup și membrii săi îl dețin, a cărei/căruia exploatație este situată pe teritoriul Republicii Moldova și care desfășoară activitate agricolă;

Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural – totalitate a mijloacelor bugetare destinate subvenționării în agricultură și mediul rural;

grant – contribuție financiară sau tehnică nerambursabilă, oferită unui subiect al subvenționării din partea donatorilor, inclusiv străini, pentru dobândirea bunurilor, serviciilor sau lucrărilor;

măsură/submăsură de subvenționare – direcție principală în sectorul agroindustrial sau în mediul rural, susținută financiar de stat, care contribuie la realizarea uneia sau a mai multor obiective ale politicii de dezvoltare agricolă și rurală;

mediul rural – sate sau comune, inclusiv orașe cu o populație de pînă la 10000 de locuitori cu statut de rezident, conform ultimului recensământ efectuat al populației și al locuințelor;

prelucrare primară – activitate agricolă care cuprinde totalitatea operațiilor, conform unei anumite tehnologii, în cadrul căreia produsele agricole de origine vegetală sau animală sînt pregătite pentru a fi folosite ca materie primă sau semifabricate pentru diferite ramuri ale industriei;

prelucrare finită – activitate agricolă care cuprinde totalitatea operațiilor, conform unei anumite tehnologii, în cadrul căreia produsele agricole de origine vegetală sau animală au trecut prin toate fazele de prelucrare, fiind posibilă întrebuințarea acestora în scopul final pentru care au fost produse;

preț de referință – este cel mai mic preț de livrare al mașinii, utilajului sau echipamentului, stabilit de către producător/importatorul/dealerul pe teritoriul Republicii Moldova conform registrului preturilor de referință;

proiect investițional viabil – set de activități interdependente, care se derulează potrivit unui plan și cu costuri bine determinate, pentru a atinge un obiectiv și a realiza anumite rezultate într-o perioadă de timp bine delimitată;

Program LEADER – program de stat, administrat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în cadrul căruia grupurile de acțiune locală solicită finanțare în baza unui plan operațional din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural pentru funcționarea grupurilor de acțiune locală și implementarea strategiilor de dezvoltare locală;

Sistemul Informațional „Moldova LEADER IT Soft” (MLIS) – subsistem al Sistemului Integrat de Administrare și Control deținut de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, destinat gestionării mijloacelor financiare alocate pentru implementarea Programului LEADER.

solicitant al subvenției – unul din subiecții specificați la articolul 4 care a adresat o cerere de subvenționare;

subvenție – plată nerambursabilă și neimpozabilă acordată din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural pentru realizarea scopului prevăzut de prezenta lege.

Articolul 4. Subiecții subvenționării

(1) Subiecții subvenționării în agricultură și mediul rural sunt:

1) fermierii care se clasifică în următoarele categorii și întrunesc cumulativ condițiile:

a) *fermier micro* – fermier care are cel mult 9 salariați și realizează o cifră anuală de afaceri de până la 18 milioane de lei;

b) *fermier mic* – fermier care are cel mult 49 de salariați și realizează o cifră anuală de afaceri de până la 50 milioane de lei;

c) *fermier mijlociu* – fermier care are cel mult 249 de salariați și realizează o cifră anuală de afaceri de până la 100 milioane de lei;

d) *fermier mare* – fermier care depășește cumulativ condițiile stabilite pentru fermierul mijlociu;

2) persoană juridică sau fizică care desfășoară activitate în mediul rural sau activitate agricolă, altul decât fermierul;

- 3) unitate administrativ-teritorială;
- 4) grup de acțiune locală;
- 5) organizație din domeniul cercetării și inovării, instituție de învățământ cu profiluri agroindustriale.

(2) Guvernul poate identifica în cadrul subiecților subvenționării anumite tipuri de subiecți pentru care stabilește măsuri/submăsuri și condiții mai favorabile de acordare a subvențiilor.

Capitolul II

PRINCIPIILE POLITICII DE SUBVENȚIONARE ÎN AGRICULTURĂ ȘI MEDIUL RURAL

Articolul 5. Principiile politicii de subvenționare în agricultură și mediul rural

Reglementarea activității de subvenționare în agricultură și mediul rural și realizarea acesteia are la bază următoarele principii:

- a) previzibilitatea și stabilitatea reglementărilor juridice;
- b) transparența decizională;
- c) eficiența bazată pe argumente economico-financiare și indicatori;
- d) continuitatea politicii de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural;
- e) asumarea responsabilităților de către subiecții subvenționării;
- f) rezonabilitatea costurilor.

Articolul 6. Principiul previzibilității și stabilității reglementărilor juridice

(1) Activitatea de subvenționare în agricultură și mediul rural se reglementează de prezenta lege și alte acte normative.

(2) Actele normative care prevăd reducerea cuantumului subvențiilor în agricultură și mediul rural sau care schimbă condițiile de acordare a subvențiilor, nu pot intra în vigoare mai devreme de 6 luni de la data publicării, cu excepția cazului modificării mărimii Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural prin Legea bugetului de stat.

Articolul 7. Principiul transparenței decizionale

(1) Statul, prin intermediul autorităților administrației publice centrale, asigură consultarea și participarea părților interesate în procesul de elaborare, monitorizare și evaluare a politicii statului în dezvoltarea agriculturii și mediul rural.

(2) Autoritățile administrației publice centrale publică pe paginile sale web oficiale informații complete de interes public privind gestionarea Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural.

Articolul 8. Principiul eficienței bazate pe argumente economico-financiare și indicatori

(1) Organul central de specialitate asigură utilizarea eficientă a Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural prin elaborarea măsurilor de subvenționare care contribuie la atingerea obiectivelor și indicatorilor de rezultat ale politicii agricole și rurale.

(2) Statul, prin intermediul organului central de specialitate, stimulează subiecții subvenționării în vederea obținerii performanțelor, care contribuie la atingerea indicatorilor de rezultat stabiliți în documentele de politici.

Articolul 9. Principiul continuității proceselor de susținere a dezvoltării agriculturii și mediului rural

(1) Statul, prin intermediul autorităților administrației publice centrale, asigură continuitatea procesului de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural, prin planificarea activităților Guvernului.

(2) Organul central de specialitate, evaluează impactul subvenționării în dezvoltarea agriculturii și mediului rural și propune Guvernului spre aprobarea politica de dezvoltare a agriculturii și mediului rural la necesitățile economiei naționale.

Articolul 10. Principiul asumării responsabilităților de către subiecții subvenționării

(1) Subiecții subvenționării sunt obligați să-și asume responsabilitatea drept condiție pentru obținerea și menținerea obiectului subvenționării.

(2) Subvenția se acordă în condițiile asumării responsabilității privind respectarea asolamentului, protejării solului, bunei utilizări a resurselor naturale, umane, financiare și a celor de producție, ale aplicării sistemelor de calitate pentru produsele agricole și alimentare, respectării regulilor de agromediu.

Articolul 11. Principiul rezonabilității costurilor

(1) Autoritatea responsabilă de administrarea Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural trebuie să se asigure de faptul că costurile nu depășesc prețurile de referință.

(2) Calcularea subvenției pentru costurile stabilite de organul central de specialitate are la bază prețuri de referință.

Capitolul III

ATRIBUȚIILE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE ÎN DOMENIUL SUBVENȚIONĂRII ÎN DEZVOLTAREA AGRICULTURII ȘI MEDIULUI RURAL

Articolul 12. Atribuțiile Guvernului

Guvernul exercită următoarele atribuții:

- a) aprobă documentul de politici în dezvoltarea agricolă și rurală;
- b) aprobă criteriile de acreditare a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură;
- c) aprobă măsurile/submăsurile de subvenționare și condițiile specifice de eligibilitate pentru formele de subvenționare;
- d) stabilește plafonul pentru subiectul subvenționării în cadrul unei forme de subvenționare;
- e) aprobă procedura de selectare a grupului de acțiune locală și aprobare spre finanțare a strategiilor de dezvoltare locală;
- f) aprobă conceptul și regulamentul Sistemului Integrat de administrare și control.

Articolul 13. Atribuțiile autorității administrației publice centrale

(1) Autoritatea administrației publice centrale responsabilă de politica de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (în continuare – *organ central de specialitate*).

(2) Organul central de specialitate are următoarele atribuții:

- a) elaborează documentele de politici în agricultură și mediul rural și asigură monitorizarea implementării acestora;
- b) acordă, revizuieste și retrage acreditarea Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, conform criteriilor de acreditare aprobate de Guvern;
- c) elaborează măsurile/submăsurile de subvenționare, condițiile specifice de eligibilitate conform formelor de subvenționare și le propune spre aprobare Guvernului;
- d) stabilește volumul mijloacelor financiare pe măsuri/submăsuri și perioada de implementare a acestora;
- e) asigură condițiile juridice, financiare și organizatorice pentru crearea, administrare, mentenanța și dezvoltarea Sistemului Integrat de Administrare și Control;
- f) asigură, prin intermediul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură subvenționarea dezvoltării agriculturii și mediului rural;
- g) promovează politica de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural;
- h) formulează propuneri de programe și proiecte de asistență financiară, în scopul dezvoltării agriculturii și mediului rural;
- i) aprobă metodologia de determinare a prețurilor de referință și publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;
- j) aprobă ghidul privind implementarea și respectarea condiționalităților;
- k) elaborează proceduri de selectare a grupului de acțiune locală și aprobă spre finanțare strategiile de dezvoltare locală;
- l) aprobă formularele cererilor de subvenționare;

m) prezintă Guvernului raportul privind gestionarea mijloacelor financiare din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural și a celor provenite de la partenerii de dezvoltare, până la data de 1 martie a anului ulterior celui de raportare, și asigură publicarea acestora pe pagina web oficială a organului central de specialitate.

(3) Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură se acreditează de către organul central de specialitate, conform criteriilor minime de acreditare, care vizează patru domenii de bază: mediul intern, activitățile de control, informarea și comunicarea, precum și monitorizarea.

Articolul 14. Atribuțiile Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură

(1) Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (în continuare – *Agenție*) exercită următoarele atribuții:

a) gestionează Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural precum și a celor provenite din partea partenerilor de dezvoltare;

b) examinează cererile de subvenționare;

c) efectuează monitorizarea post-achitare;

d) asigură promovarea măsurilor de subvenționare și a condițiilor de accesare a acestora;

e) elaborează și aprobă manuale de proceduri interne;

f) elaborează și aprobă ghidul solicitantului de subvenții aferent fiecărei măsuri de subvenționare;

g) prezintă organului central de specialitate rapoarte, semestriale, până la data de 15 a lunii următoare perioadei de raportare și raportul anual, până la data de 15 februarie a anului următor celui de raportare, privind gestionarea mijloacelor financiare din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural și a celor provenite de la partenerii de dezvoltare, și asigură publicarea acestora pe pagina web oficială a Agenției;

h) publică pe pagina web oficială a Agenției lista cererilor de subvenționare recepționate și statutul acestora;

i) elaborează și aprobă metodologia de verificare a cererilor de subvenționare în baza analizei riscurilor.

(2) Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției și structura acesteia se aprobă prin hotărârea Guvernului.

(3) Agenția este finanțată din bugetul de stat și din alte surse neinterzise de legislație. Bugetul Agenției se elaborează, se aprobă și se administrează în conformitate cu principiile, regulile și procedurile stabilite de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.

Capitolul IV FONDULUI NAȚIONAL DE DEZVOLTARE A AGRICULTURII ȘI MEDIULUI RURAL ȘI FORMELE DE SUBVENȚIONARE

Articolul 15. Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural

(1) Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural se instituie în cadrul bugetului de stat în scopul dezvoltării agriculturii și mediului rural, precum și creării și întreținerii Sistemului integrat de administrare și control.

(2) Volumul Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural se aprobă prin legea anuală a bugetului de stat.

(3) Distribuirea/redistribuirea mijloacelor Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural între formele și măsurile de subvenționare sau pentru executarea hotărârilor sau deciziilor judecătorești definitive, se aprobă de organul central de specialitate.

(4) Costurile de creare și dezvoltare a Sistemul Integrat de Administrare și Control se suportă din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, sau din mijloace financiare provenite din partea partenerilor de dezvoltare.

(5) Cererile de subvenționare recepționate și neachitate de către Agenție pe parcursul anului de gestiune din lipsa mijloacelor financiare, vor fi autorizate și executată plata subvențiilor în limita Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, aprobat prin legea bugetului de stat pentru anul viitor și acestea vor avea prioritate la plată.

Articolul 16. Forme de subvenționare

Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, se repartizează pentru următoarele forme de plăți:

- a) în avans;
- b) post-investiție;
- c) investiții pe etape;
- d) directe;
- e) complementare.

Articolul 17. Plată în avans

(1) Plata în avans este o subvenție acordată în baza unui proiect investițional evaluat pozitiv de către Agenție și autorizat spre plată până la efectuarea unor costuri de implementare a acestuia.

(2) Plata în avans se acordă solicitantului de subvenție cu respectarea de către acesta a următoarelor condiții:

- a) contribuția financiară a solicitantului reprezintă cel puțin 10% din valoarea proiectului;
- b) deține un proiect investițional viabil;
- c) proiectul investițional este implementat în mediul rural;
- d) perioada de implementare a proiectului investițional este de până la 24 luni;
- e) este deținător legal a bunurilor imobile și/sau al părților componente ale acestora, pe care urmează să se efectueze investiția.

(3) Prin derogare de la alin. (1) - (2), plata în avans se acordă grupurilor de acțiune locală pentru dezvoltarea locală prin implementarea Programului LEADER.

(4) Plata în avans se efectuează în tranșe.

Articolul 18. Plată post-investiție

(1) Plata post-investiție este o subvenție acordată în bază de proiect investițional sau de extinderea acestuia, evaluat pozitiv de către Agenție și autorizat spre plată după implementarea proiectului în baza costurilor suportate integral.

(2) Plata post-investiție se acordă solicitantului de subvenție cu respectarea următoarelor condiții:

- a) deține un proiect investițional viabil;
- b) a suportat costurile de implementare a proiectului;
- c) au dobândit cu titlul oneros bunuri și servicii, obiect al subvenționării de la furnizori și distribuitori, cu excepția schimbului;
- d) sunt deținători legali ai bunurilor imobile și/sau a părților componente a acestora pe care se efectuează investiția.

Articolul 19. Plată investiții pe etape

(1) Plata investiții pe etape este o subvenție acordată etapizat în bază de proiect investițional sau extinderea acestuia, evaluat pozitiv de către Agenție și autorizat spre plată după implementarea fiecărei etape în baza costurilor suportate integral.

(2) Plata investiții pe etape se acordă solicitantului de subvenție cu respectarea de către acesta a următoarelor condiții:

- a) angajamentul solicitantului de a contribui financiar cu cel puțin 50% din valoarea proiectului investițional;
- b) deține un proiect investițional viabil;
- c) a suportat costuri de implementare a etapelor proiectului investițional;
- d) perioada de implementare integrală a proiectului investițional este de până la 36 luni, divizată în cel mult 3 etape;
- e) a dobândit cu titlul oneros bunuri și servicii, obiect al subvenționării de la furnizori și distribuitori;
- f) este deținător legal al bunurilor imobile și/sau al părților componente ale acestora, pe care urmează să se efectueze investiția.

(3) În cazul în care vor fi încălcate prevederile prezentului articol mărimea subvenției acordate se diminuează conform procedurii stabilite de Guvern.

Articolul 20. Plată directă

(1) Plata directă este o subvenție exprimată în sumă fixă acordată într-o singură tranșă, pentru pacticarea activităților agricole în sectorul vegetal, zootehnic sau ecologic.

(2) Plata directă se acordă solicitantului de subvenție cu respectarea următoarelor condiții:

- a) deține suprafața minimă eligibilă stabilită de către Guvern, sau;
- b) deține un număr minim de animale din speciile aprobate de Guvern:
 - pentru formele productive, demonstrează obținerea producției și livrarea acesteia către un procesator autohton sau demonstrează procesarea acesteia;
 - animalele sunt asigurate;
 - animalele sunt înregistrate conform Legii nr. 231/2006 privind identificarea și înregistrarea animalelor, pentru speciile prevăzute.

Articolul 21. Plată complementară

(1) Plata complementară este o subvenție acordată într-o singură tranșă, pentru suportarea costurilor curente sau suportarea pierderilor de venit.

(2) Plata complementară se acordă solicitantului de subvenție în proporție de cel mult 80% din valoarea costurilor curente suportate, cu excepția plăților acordate pentru compensarea dobânzilor achitate către băncile comerciale și organizațiile de creditare nebancară.

Capitolul V

CONDIȚII DE ELIGIBILITATE PENTRU BENEFICIEREA DE SUBVENȚII. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE SUBIECȚILOR DE SUBVENȚII

Articolul 22. Condițiile generale de eligibilitate

Sunt eligibili pentru subvenționare subiecții specificați la art. 4 din prezenta lege, care îndeplinesc următoarelor condiții generale de eligibilitate:

- a) nu se află în proces de insolabilitate/lichidare;
- b) nu au restanțe la bugetul public național;
- c) și-au asumat obligația de a respecta condiționalitățile;
- d) face dovada plății pentru bunurile, serviciile sau lucrările pentru care se solicită subvenție;
- e) nu sînt incluși în Lista de interdicție a subiecților subvenționați.

Articolul 23. Costuri, bunuri și servicii neeligibile

Nu sunt eligibile:

- a) bunurile și serviciile dobândite de la persoane afiliate subiectului subvenționării;
- b) bunurile dobândite second-hand;
- c) bunurile imobile și părțile componente a acestora dobândite prin acte juridice, cu excepția contractului de antrepriză;
- d) porțiunile de grant;
- e) bunurile depuse în activitățile agricole și lucrările realizate în orașul Chișinău sau orașul Bălți, cu excepția celor depuse de către organizațiile din

domeniul cercetării și inovării sau instituțiilor de învățământ cu profiluri agroindustrial;

f) taxa pe valoare adăugată, cu excepția proiectelor inițiate de unitățile administrativ-teritoriale, precum și pentru funcționarea grupurilor de acțiune locală;

g) comisioanele bancare, costurile garanțiilor bancare și cheltuielile similare;

h) costurile de schimb valutar, taxele și pierderile ocazionate de schimburile valutare;

i) instruire șef montaj;

j) beneficiul de deviz și asigurări sociale, serviciile de instalare, de montaj, lucrările mecanizate, serviciile de transport, cu excepția proiectelor care se încadrează la art. 17 alin. (3).

k) achitățile efectuate în cadrul contractelor de schimb sau de cesiune, stingerii obligațiilor prin compensare, precum și cele efectuate către persoanele juridice înregistrate sau cu reședința în jurisdicții care nu implementează standarde internaționale de transparență.

Articolul 24. Obligațiile subiecților de subvenții

(1) Subiecții subvenționării sînt obligați:

a) să adreseze cerere de subvenționare, conform formularelor aprobate de organul central de specialitate;

b) să depună declarație pe propria răspundere privind veridicitatea informației și a documentelor prezentate, conform modelului aprobat de organul central de specialitate;

c) să folosească bunul sau serviciile pentru care a primit subvenție în scopul indicat în cererea de subvenționare și conform destinației;

d) să întrețină bunul subvenționat în conformitate bunele practici agricole benefice pentru climă, mediu, siguranța alimentară sau bunăstării animalelor și a plantelor, aprobate de organul central de specialitate;

e) să nu admită înstrăinarea sau darea în folosință sub nicio formă a bunului pentru care a primit subvenție;

f) să respecte angajamentele, condițiile de eligibilitate și criteriile de evaluare care au stat la baza deciziei de acordare a subvenției sau încheierii contractului și dispozițiile adiționale;

g) să comunice Agenției apariția oricăror circumstanțe care împiedică respectarea obligațiilor prevăzute de prezenta lege .

(2) Obligațiile prevăzute la alineatul (1), cu excepția literei c), se sting la împlinirea termenelor stabilite de Guvern, în funcție de natura bunurilor, serviciilor sau lucrărilor și obiectivele politicii de dezvoltare agricolă și rurală.

(3) Beneficiarii de subvenții în privința cărora s-a intentat o procedură de insolvență sau o procedură de dizolvare cu lichidare sunt obligați să comunice Agenției acest fapt în termen de 5 zile.

(4) În cazul intentării în privința beneficiarului a procedurii falimentului, a procedurii simplificate a falimentului sau a procedurii de dizolvare cu lichidare, acesta este obligat să restituie subvențiile acordate dacă, la momentul intentării procedurilor respective, nu s-au împlinit termenii prevăzuți la alineatul (2). În termen de 5 zile de la intentarea procedurilor, lichidatorul va notifica Agenția cu privire la termenele de înaintare a creanțelor proprii față de debitor.

Capitolul VI

PROCEDURA DE EXAMINARE A CERERII DE SUBVENȚIONARE

Articolul 25. Termenul de depunere și de examinare a cererii de subvenționare

(1) Cererile de subvenționare se depun în cadrul apelului stabilit prin ordinul organului central de specialitate.

(2) Apelul se anunță anual, începând cu luna ianuarie, dar nu mai târziu de luna aprilie, care va dura cel mult 60 zile, dar nu mai puțin de 30 de zile. În cazul nevalorificării mijloacelor financiare distribuite pe măsuri, organul central de specialitate poate anunța un nou apel.

(3) Ordinul organului central de specialitate, prevăzut la alin. (1), se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu cel puțin douăzeci zile înainte de începerea perioadei de depunere a cererilor de subvenționare.

(4) Prin derogare de la alin. (1) și (2) pentru măsurile de subvenționare stabilite la forma de subvenționare complementară, cererile de subvenționare se depun în perioada 1 februarie – 30 septembrie.

(5) Cererea de subvenționare depuse în afara termenilor reglementate de prezentul articol, se resping.

(6) Termenul în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 45 zile pentru plățile directe sau complementare, și de 60 zile pentru plățile în avans sau post investiție sau investiții pe etape.

(7) Termenul începe să curgă:

a) pentru plățile complementare, de la data depunerii cererii de subvenționare complete;

b) pentru plățile directe, plățile în avans, post investiție și investiție pe etape, din ziua imediat următoare încheierii apelului pentru cererile de subvenționare complete.

Articolul 26. Examinarea cererii de subvenționare

(1) Cererea de subvenționare se depune de către solicitant sau de reprezentantul acestuia, în mod prioritar, în format electronic, prin intermediul mijloacelor electronice, sau la sediul subdiviziunii teritoriale a Agenției, pe suport de hârtie.

(2) Subdiviziunea teritorială a Agenției:

a) înregistrează cererea;

b) verifică dacă solicitantul este subiectul prezentei legi;
 c) verifică dacă cererea corespunde condițiilor de formă, conform art. 24 alin. (1) lit. a);

d) verifică respectarea condițiilor generale conform art. 24, condițiile de plată conform formelor de subvenționare specificate la art. 17 alin. (2), art. 18 alin. (2), art. 19. alin. (2), art. 20. alin. (2) și condițiile specifice aprobate de Guvern;

e) cercetează la fața locului obiectul cererii de subvenționare, după caz;

f) emite un aviz pe marginea cererii de subvenționare pe care îl remite, împreună cu dosarul administrativ, la oficiul central al Agenției.

(3) Cererea de subvenționare cu grad de risc sporit se supune verificării de către oficiul central al Agenției, în conformitate cu metodologia de verificare a cererilor de subvenționare în baza analizei riscurilor, prevăzută la art. 14 alin. (1) litera i).

(4) Cererea de subvenționare depusă conform art. 17 și 19, se evaluează de către oficiul central al Agenției, în baza criteriilor de selectare, aprobate de Guvern.

(5) Cererea de subvenționare se supune operațiunii de autorizare a plăților, care constă în verificarea corectitudinii calculării subvenției solicitate, conform principiului ”primul venit primul servit” – pentru plățile directe, complementare sau post-investiție, și în baza actului administrativ de selectare a proiectelor – pentru plățile în avans și investiții pe etape.

(6) Fără a aduce atingere temeiurilor de suspendare a procedurii administrative reglementate de Codul administrativ, Agenția suspendă procedura de examinare în cazul epuizării mijloacelor financiare distribuite din Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural. Procedura de examinare suspendată se reia după suplinirea Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural. Despre suspendarea/reluarea examinării cererilor conform prevederilor prezentului alineat solicitanții de subvenții se informează prin intermediul paginii oficiale a Agenției în termen de 10 de zile din data suspendării/reluării examinării.

(7) În rezultatul examinării cereri de subvenționare, Agenția emite actul administrativ de admitere sau respingere a cererii de subvenționare.

(8) Actul administrativ de admitere a cererii de subvenționare este însoțit de dispoziții adiționale.

(9) La cererea subiectului subvenționării, Agenția încheie în locul emiterii actului administrativ un contract administrativ cu acesta.

(10) Cererea de subvenționare se respinge dacă:

a) solicitantul nu este subiectul măsurii/submăsurii de subvenționare;
 b) a atins plafonul anual maximal în cadrul unei forme de subvenționare;
 c) nu îndeplinește condițiile generale sau condițiile specifice de subvenționare și sau condițiile de plată;

(11) Agenția comunică subiecților subvenționării actul administrativ pe marginea cererii de subvenționare, după caz, contractul de subvenționare.

Articolul 27. Cererile de subvenționare examinate în cadrul Programului LEADER

(1) Cererile de subvenționare a proiectelor, se depun de către grupurile de acțiune locală la oficiul central al Agenției sau prin intermediul Sistemului Informațional „Moldova LEADER IT Soft”, în baza deciziei organului central de specialitate de selectare a grupului de acțiune locală și aprobare spre finanțare a strategiilor de dezvoltare locală.

(2) Oficiul central al Agenției, în procesul de examinare a cererilor de subvenționare aplică corespunzător prevederile art. 26, alin. (2).

(3) Agenția verifică respectarea de către grupurile de acțiune locală a procesului de organizare și desfășurare a concursurilor de selectare a cererilor de finanțare a proiectelor și a procedurilor ce țin de transparența în procesul de luare a deciziilor în cadrul acestuia.

(4) Procedura de examinare a cererii de subvenționare se finalizează cu încheierea contractului administrativ de subvenționare cu subiectul subvenționării în cadrul Programului LEADER sau cu emiterea actului administrativ de respingere a cererii de subvenționare.

(5) Agenția, comunică subiectului subvenționării actul administrativ pe marginea cererii de subvenționare.

(6) Agenția monitorizează implementarea proiectelor, conform manualelor de proceduri, aprobate prin ordin al directorului Agenției.

Articolul 28. Executarea plăților

(1) Documentele de plată a subvențiilor se prezintă spre executare în termen de până la 10 zile, calculate după caz, din data:

- a) emiterii actului administrativ;
- b) încheierii contractului;
- c) depunerii cererii de debursare;
- d) deciziei organului central de specialitate.

(2) Executarea plăților se efectuează prin intermediul serviciului guvernamental de plăți electronice, la conturile de plăți ale subiecților subvenționării, în modul stabilit de Guvern.

(3) Dacă solicitantul a cărui cerere a fost aprobată, în același timp, este obligat să ramburseze Agenției subvenții primite în baza altor cereri, atunci suma autorizată spre plată, poate fi utilizată, prin compensare, pentru stingerea obligației solicitantului, proporțional sumei datorate.

Articolul 29. Monitorizarea post-achitare

(1) Monitorizarea post-achitare este procedură administrativă de verificare a modului de executare a actului administrativ sau după caz a contractului de acordare a subvenției.

(2) Procedura administrativă se inițiază din oficiu de către Agenție în baza analizei riscurilor în termen de până la cinci ani din momentul emiterii actului administrativ sau contractului de subvenționare.

Articolul 30. Lista de interdicție a subiecților subvenționării

(1) Lista de interdicție a subiecților subvenționării reprezintă o listă ținută de Agenție, ce cuprinde informațiile despre subiecții subvenționării care în procedura de acordare a subvenției au săvârșit contravenții sau infracțiuni, constatate printr-o hotărâre definitivă și irevocabilă a instanței de judecată sau care au contribuit la emiterea unui act administrativ favorabil ilegal sau încheierea unui contract administrativ ilegal.

(2) Agenția asigură publicarea Listei de interdicție a subiecților subvenționării pe pagina web oficială.

(3) Procedura de introducere în Lista de interdicție a subiecților subvenționării și, după caz, de excludere din aceasta se stabilește de Guvern.

Articolul 31. Sistemul Integrat de Administrare și Control

(1) Sistemul Integrat de Administrare și Control reprezintă un sistem informațional automatizat destinat pentru gestionarea și monitorizarea intervențiilor și a beneficiarilor de subvenții din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural și din mijloacele financiare provenite din partea partenerilor de dezvoltare .

(2) Sistemul Integrat de Administrare și Control cuprinde următoarele elemente:

- a) bază de date electronică;
- b) un sistem de identificare a parcelelor agricole;
- c) un sistem de identificare și înregistrare a drepturilor la plată;
- d) cererile de subvenționare;
- e) un sistem integrat de control;
- f) un sistem unic de identificare a fiecărui agricultor care a depus cererea de subvenționare;
- g) un sistem de identificare și înregistrare a animalelor.

(3) Prin derogare de la alin. (2), Sistemul Integrat de Administrare și Control poate conține și alte elemente necesare gestionării Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural sau altor fonduri alocate de partenerii de dezvoltare.

Capitolul VII DISPOZIȚII FINALE

Articolul 32. Intrarea în vigoare

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția:

a) articolului 12 litera b) și articolului 13 alineatul (2) litera b) și alineatul (3) care vor intra în vigoare la 36 de luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;

b) articolului 20, în partea ce ține de plățile directe pentru practicarea activităților agricole în sectorul vegetal, și articolul 31 se vor pune în aplicare din anul 2026.

(2) Procedura de examinare a cererilor de subvenționare depuse până la data intrării în vigoare a prezentei legi, se va desfășura în baza prevederilor actelor normative în vigoare până la data intrării în vigoare a acesteia.

(3) La data intrării în vigoare a prezentei legi, se abrogă Legea nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 67-71, art. 93), cu modificările ulterioare.

Articolul 33. Organizarea executării

(1) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi:

a) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege și va asigura elaborarea actelor normative necesare pentru punerea în aplicare a prezentei legi;

b) va asigura reexaminarea și abrogarea de către autoritățile administrației publice centrale a actelor normative ale acestora care contravin prezentei legi.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi, se modifică Legea nr. 183/2020 privind asigurarea subvenționată în agricultură (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 267-271, art. 572), cu modificările ulterioare, după cum urmează:

în cuprinsul legii, cuvintele „producătorul agricol”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „fermier” la forma gramaticală corespunzătoare;

la articolul 3 alineatul (2), cuvintele „sau grupul de producători” se exclude, iar textul „sunt definiți de Legea nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural” se substituie cu textul „este definit de Legea nr. __/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural”;

la articolul 4 alineatul (4):

litera a) se abrogă;

la litera b), cuvintele „serviciului electronic guvernamental de acces la date MAccess” se substituie cu textul „serviciului electronic de acces la date, parte componentă a platformei de interoperabilitate (MConnect).”;

la articolul 18 alineatul (1), cuvintele „producătorilor agricoli” se substituie cu cuvântul „fermierului”;

la articolul 30, alineatul (3) se abrogă;

la articolul 32:

alineatul (1), se completează cu cuvintele „sub formă de plată complementară”;

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Subvenția unei părți a primei de asigurare se acordă la cererea asiguratului care a încheiat un contract de asigurare în agricultură cu un asigurator ce și-a notificat condițiile de asigurare a riscurilor de producție în agricultură conform articolului 4 alineatul (2).”;

alineatul (3), cuvântul „anual” se exclude;

alineatul (9), textul „după aprobarea documentelor prezentate de asiguratorii subdiviziunilor teritoriale ale agenției în cauză, dar nu mai târziu de 2 luni de la data depunerii dosarului de subvenționare” se substituie cu cuvintele „pe contul asiguratorului, în termenul prevăzut de Legea nr. ____/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural”;

alineatul (10) va avea următorul cuprins:

„(10) La cererea de subvenționare se anexează:

- a) copia de pe contractul de asigurare;
- b) copia de pe polița de asigurare;
- c) copia de pe documentul de plată a primei de asigurare;
- d) declarația pe propria răspundere a asiguratului cu privire la existența bunului asigurat.”.

Președintele Parlamentului

Nota informativă
la proiectul de lege cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural a fost elaborat de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (în continuare - MAIA).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul menționat a fost elaborat în contextul: statutului de țară-candidat pentru aderare la Uniunea Europeană, Programului de Asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova 2021-2027, precum și a angajamentelor internaționale asumate de către Republica Moldova privind apropierea graduală a normelor naționale cu cele ale Politicii Agricole Comune; acțiunilor prioritare stabilite în Programul de activitate a Guvernului „Moldova Vremurilor Bune”, capitolul „Agricultură”, care prevede modificarea regulilor de distribuire a Fondului național de dezvoltarea a agriculturii și mediului rural; extinderea suportului statului pentru producătorii mai mici, pentru activitățile cu valoare adăugată și sectoarele conexe, precum și întru sporirea responsabilizării Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (în continuare - AIPA) în vederea distribuirii în mod echitabil și în timp a subvențiilor.

Începând cu anul 2017 și până în prezent domeniul de subvenționare este reglementat în temeiul Legii nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural, inclusiv prin mecanisme aprobate în vederea implementării legii menționate.

Dat fiind faptul că ritmul necesităților economiei țării și a cetățenilor accelerează în timp, în perioada de referință, au fost necesare intervenții frecvente a Guvernului și Parlamentului în vederea completării legislației cu noi forme de subvenționare, îmbunătățirii condițiilor de subvenționare, precum și extinderii listei potențialelor beneficiari de subvenții. În acest context, marea majoritate a propunerilor de îmbunătățire impuneau în primul rând operarea modificărilor în Legea nr. 276/2016, și ulterior, în hotărârile de Guvern care reglementează mecanismele de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural. Însă, procedura de promovare și adoptare a modificărilor în lege este de durată mai lungă. Apoi urmează etapa de a aduce actele normative în concordanță cu legea respectivă.

Pentru a reduce perioada de punere în aplicare a actelor normative ajustate, se propune ca legea prenotată să reglementeze doar normele generale, subiecții, formele de subvenționare în agricultură și mediul rural, condițiile generale de eligibilitate, procedura de examinare, iar măsurile și condițiile de subvenționare să fie reglementate prin actele normative aprobate de către Guvern.

Scopul legii este de a spori creșterea competitivității sectorului agroindustrial, de a

asigura gestionarea durabilă a resurselor naturale și dezvoltarea socioeconomică rurală durabilă prin evitarea dezvoltării fragmentabile a sectorului, precum și de a asigura gestionarea eficientă a Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (în continuare – FNDAMR).

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Prezentul proiect nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectul de reglementare a prezentului proiect de lege stabilește: principiile politicii statului de subvenționare în agricultură și mediul rural; atribuțiile autorităților administrației publice în domeniul subvenționării în dezvoltarea agriculturii și mediului rural; formele și condițiile de subvenționare; particularitățile procedurii de recepționare și examinare a cererilor de subvenționare.

Prezentul proiect de lege nu privează statul de dreptul de a acorda o atenție deosebită dezvoltării agriculturii și îmbunătățirii calității vieții în mediul rural și nu reglementează principiile activității de întreprinzător, precum și principiile sistemului bugetar-fiscal al Republicii Moldova.

Proiectul de lege prevede mai multe noțiuni, inclusiv noțiuni, la formularea cărora s-a ținut cont de practicile Uniunii Europene, de experiența României în domeniul de subvenționare, precum și de experiența și sugestiile parvenite de la asociațiile de profil, beneficiarii autohtoni și potențialii beneficiar de subvenții. Printre acestea de menționat următoarele:

activitate agricolă – producție, creștere sau cultivare de produse agricole, mulsul, creșterea și deținerea animalelor în scopuri agricole, precum și prelucrarea primară/ finită a produselor agricole vegetale sau animaliere, sau menținerea terenurilor în bune condiții agricole și de mediu;

Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură - autoritate administrativă în subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, responsabilă de gestionarea și controlul mijloacelor financiare din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural și celor provenite de la partenerii de dezvoltare;

apelul – este un anunț care stabilește intervalul de timp în interiorul căruia se depun cererile de subvenționare pentru măsurile de subvenționare;

exploatație - ansamblul unităților utilizate pentru activități agricole și gestionate de un fermier, situate pe teritoriul Republicii Moldova;

fermier - persoană fizică sau juridică sau un grup de persoane fizice sau juridice, indiferent de statutul juridic pe care un astfel de grup și membrii săi îl dețin, a cărei/cărui exploatație este situată pe teritoriul Republicii Moldova și care desfășoară activitate agricolă;

Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural – totalitate a mijloacelor bugetare destinate subvenționării agriculturii și mediului rural;
măsură/submăsură de subvenționare – direcție principală în sectorul

agroindustrial sau în mediul rural, susținută financiar de stat, care contribuie la realizarea uneia sau a mai multor obiective ale politicii de dezvoltare agricolă și rurală;

mediul rural - sate sau comune, inclusiv orașe cu o populație de până la 10000 de locuitori cu statut de rezident, conform ultimului recensământ efectuat al populației și al locuințelor;

Subliniem faptul că definiția "spațiului rural" este menționată în Recomandarea nr. 1296/1996 a Adunării parlamentare a Consiliului Europei cu privire la "Carta europeană a spațiului rural", prin care se precizează, că noțiunea de "spațiu rural" cuprinde o zonă interioară sau de coastă care conține satele și orașele mici, în care majoritatea părții terenului este utilizată pentru:

- a) agricultură, silvicultură, acvacultură și pescuit;
- b) activitățile economice și culturale ale locuitorilor acestor zone (artizanat, industrie, servicii, etc.);
- c) amenajările de zone neurbane pentru timpul liber și distracții (sau rezervații naturale);
- d) alte folosințe (cu excepția celor de locuit)."

Definirea și caracterizarea spațiului rural în unele țări:

Franța: Spațiul rural este acel teritoriu cu densitate slabă a populației, cu așezări mici și mijlocii, unde predomină producția agricolă, iar elementele spațiului se găsesc în stare pură.

Belgia: Spațiul rural este teritoriul național minus ceea ce este urbanizat, respectiv ceea ce constituie localitățile și activitățile industriale.

Germania: Spațiul rural este reprezentat de acele teritorii ce se găsesc în afara zonelor de mare densitate.

În Statele Unite ale Americii se vorbește despre un "rural -farm" (rural agricol) și un "rural non-farm" (rural neagricol).

Elementele definitorii ale spațiului rural în lume:

- a) densitate slabă a populației;
- b) așezări mici și mijlocii;
- c) agricultură, silvicultură, pescuit;
- d) activități de prelucrare primară a acestor ramuri;
- e) teritorii în afara zonelor urbane, de mare densitate.

Spațiul rural este definit drept una dintre valorile fundamentale și definitorii pentru Europa, care trebuie rezervată, îngrijită și promovată. Noua abordare a ruralului european presupune, implicit, și o definire spațială a acestuia, care prevede, că mediul rural cuprinde toate localitățile, care au o densitate a populației mai mică de 150 de locuitori per kilometru patrat. Aplicând acest criteriu, se constată că la nivelul UE, zonele rurale acoperă peste 90% din teritoriu, cu aproximativ 27,14% din populație care trăiește în mediul rural.

preț de referință – este cel mai mic preț de livrare al mașinii, utilajului sau echipamentului, stabilit de către producător/importatorul/dealerul pe teritoriul Republicii Moldova conform registrului preturilor de referință;

proiect investițional viabil – set de activități interdependente, care se derulează

potrivit unui plan și cu costuri bine determinate, pentru a atinge un obiectiv și a realiza anumite rezultate într-o perioadă de timp bine delimitată;

Program LEADER – program de stat, administrat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în cadrul căruia grupurile de acțiune locală solicită finanțare în baza unui plan operațional din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural pentru funcționarea grupurilor de acțiune locală și implementarea strategiilor de dezvoltare locală;

solicitant al subvenției – unul din subiecții specificați la articolul 4 care a adresat o cerere de subvenționare.

Proiectul prevede subiecții subvenționării în agricultură și mediul rural, și anume:

1) fermierii care se clasifică în următoarele categorii și întrunesc cumulativ condițiile:

a) *fermier micro* – fermier care are cel mult 9 salariați și realizează o cifră anuală de afaceri de până la 18 milioane de lei;

b) *fermier mic* – fermier care are cel mult 49 de salariați și realizează o cifră anuală de afaceri de până la 50 milioane de lei;

c) *fermier mijlociu* – fermier care are cel mult 249 de salariați și realizează o cifră anuală de afaceri de până la 100 milioane de lei;

d) *fermier mare* – fermier care depășește cumulativ condițiile stabilite pentru fermierul mijlociu;

2) persoană juridică sau fizică care desfășoară activitate în mediul rural sau activitate agricolă, altul decât fermierul;

3) unități administrativ-teritoriale;

4) grupurile de acțiune locală;

5) organizații din domeniul cercetării și inovării, instituții de învățământ.

La formularea noțiunilor privind fermierii micro, mic, mijlociu și mare s-a ținut cont de Recomandarea Comisiei Europene din 6 mai 2003 privind definiția microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii stabilește „Astfel cum prevede Recomandarea 96/280/CE, plafoanele financiare și plafoanele de personal reprezintă limite maxime, iar statele membre, BEI și FEI pot fixa plafoane mai joase dacă doresc să își direcționeze măsurile către o anumită categorie de IMM-uri. În interesul simplificării administrative, statele membre, BEI și FEI pot utiliza un singur criteriu – numărul de angajați – pentru punerea în aplicare a unora dintre politicile lor.”

Având în vedere această recomandare, pentru direcționarea politicii de subvenționare Ministerul a fixat în proiectul de lege utilizarea doar a criteriului numărului de angajați și a cifrei de afaceri.

Pentru reglementarea activității de subvenționare în agricultură și mediul rural, proiectul descrie următoarele principii de bază:

1) previzibilitatea și stabilitatea reglementărilor juridice;

2) transparența decizională;

3) eficiența bazată pe argumente economico-financiare și indicatori;

4) continuitatea politicii de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și

mediului rural;

5) asumarea responsabilităților de către subiecții subvenționați;

6) rezonabilitatea costurilor.

În scopul respectării principiului previzibilității și stabilității reglementărilor juridice, se propune ca actele normative care prevăd reducerea cuantumului subvențiilor în agricultură și mediul rural sau care schimbă condițiile de acordare a subvențiilor, nu pot intra în vigoare mai devreme de 6 luni de la data publicării, cu excepția cazului modificării Legii bugetului de stat. Această normă va permite timp suficient și condiții optime pentru conformarea subiecților subvenționați prezentei legi, și AIPA la noile condiții de subvenționare.

Oricât de bună ar fi calitatea solului, orice cultură agricolă duce încet-încet la degradarea acestuia. Utilizarea cantităților mari de îngrășăminte și de produse fitosanitare, lucrările mecanizate ale terenului și modul în care plantele consumă elementele nutritive sunt doar câțiva din factorii care slăbesc calitatea solului. Iată de ce, pentru a păstra calitatea solului, proiectul de lege prevede la acordarea subvențiilor respectarea de către beneficiarii de subvenții a principiului asumării responsabilităților prin obligativitatea respectării asolamentului, protejării solului, buneii utilizări a resurselor naturale, umane, financiare și a celor de producție, ale aplicării sistemelor de calitate pentru produsele agricole și alimentare, respectării regulilor de agromediu.

Întru asigurarea respectării rezonabilității costurilor stabilite de MAIA, care au la bază prețuri de referință, AIPA se asigură de faptul că toate costurile nu depășesc media prețurilor de referință.

Potrivit proiectului, autoritatea administrației publice centrale responsabilă de implementarea și monitorizarea prezentei legi este MAIA, care contribuie la atingerea obiectivelor și indicatorilor de rezultat ale politicii agricole și mediului rural prin elaborarea mecanismelor de subvenționare și măsurilor de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural. La rândul său, AIPA asigură gestionarea și controlul mijloacelor financiare din FNDAMR, precum și a celor provenite de la partenerii de dezvoltare.

În scopul acreditării de către MAIA a AIPA, conform normelor UE (*Regulamentul delegat (UE) 2022/127 al Comisiei din 7 decembrie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2021/2116 al Parlamentului European și al Consiliului cu norme privind agențiile de plăți și alte organisme, gestiunea financiară, închiderea conturilor, valorile mobiliare și utilizarea euro*), se propune includerea în atribuțiile MAIA a prevederii privind acordarea, revizuirea și retragerea acreditării AIPA (art. 13 alin. (2) lit. b)) și completarea atribuțiilor Guvernului în domeniul subvenționării în dezvoltarea agriculturii și mediului rural cu prevederea de a aproba criteriile de acreditare AIPA (art. 12 lit. b)).

Proiectul prevede proveniența mijloacelor financiare din care este constituit

FNDAMR și modul de gestionare a acestuia. FNDAMR se instituie în cadrul bugetului de stat în scopul dezvoltării agriculturii și mediului rural, precum și creării și întreținerii Sistemului integrat de administrare și control. Volumul FNDAMR se aprobă prin legea anuală a bugetului de stat și se distribuie/redistribuie între formele și măsurile de subvenționare sau pentru executarea hotărârilor sau deciziilor judecătorești definitive de către MAIA, pentru subvenționarea agriculturii și mediului rural. Cererile de subvenționare recepționate și neachitate de către Agenție pe parcursul anului de gestiune vor fi autorizate și executată plata subvențiilor în limita FNDAMR, aprobat prin Legea bugetului de stat pentru anul viitor și acestea vor avea prioritate la plată.

Proiectul vizează formele de subvenționare pentru care statul acordă subvenții, iar măsurile și condițiile specifice de subvenționare pentru acestea se aprobă de Guvern. Formele de subvenționare au fost elaborate ținând cont de bunele practici ale Uniunii Europene în corelare cu Politica Agricolă Comună.

Se propun următoarele forme de subvenționare: în avans; post-investiție; investiții pe etape; directe și complementare (art. 16).

Plata în avans, este o subvenție acordată în baza unui proiect investițional evaluat pozitiv de către Agenție și autorizat spre plată până la efectuarea unor costuri de implementare a acestuia, cu condiția că contribuția financiară asigurată de solicitant reprezintă cel puțin 10% din valoarea proiectului. Prin derogarea de la alin. (1)-(2) din art. 17, plata în avans se acordă grupurilor de acțiune locală pentru dezvoltarea locală prin implementarea Programului LEADER.

Plata post-investiție, este o subvenție acordată în bază de proiect investițional sau, după caz, extinderea proiectului investițional, evaluat pozitiv de către Agenție și autorizat spre plată după implementarea proiectului în baza costurilor suportate integral. Mărimea plății post-investiție este de cel mult 50% din valoarea proiectului investițional individual și de cel mult 75% pentru proiecte investiționale implementate de grupuri de producători sau cooperative de întreprinzători.

Plată investiții pe etape, este o subvenție acordată etapizat în bază de proiect investițional, evaluat pozitiv de către Agenție și autorizat spre plată după implementarea fiecărei etape, în baza costurilor suportate integral. Subvenționarea se acordă cu respectarea angajamentului de a contribui financiar cu cel puțin 50% din valoarea proiectului investițional. Perioada de implementare integrală a proiectului investițional este de până la 36 luni.

Așa dar, conform proiectului *plata directă*, este o subvenție exprimată în sumă fixă acordată într-o singură tranșă, pentru practicarea activităților agricole în sectorul vegetal, ecologic și zootehnic pentru care finanțarea se acordă dacă fermierul deține suprafața minimă eligibilă sau deține un număr minim de animale

din speciile aprobate de Guvern.

Plata complementară, este o subvenție acordată într-o singură tranșă, pentru suportarea costurilor curente și se alocă în proporție de cel mult 80% din valoarea costurilor curente suportate, cu excepția plăților acordate pentru compensarea dobânzilor achitate către băncile comerciale și organizațiile de creditare nebancaară.

Forma de subvenționare investiții pe etape se propune în premieră și va fi una benefică atât pentru stat cât și pentru subiectul subvenționării. Cerința respectivă va permite AIPA de a verifica dacă investiția se încadrează în politicile statului privind dezvoltarea agriculturii și mediul rural, iar pentru subiecții subvenționării va spori siguranța în primirea subvenției pentru investiția efectuată. Mai mult, prevederea respectivă va contribui la evitarea dezvoltării fragmentare a sectorului agroindustrial al țării, va servi drept temei justificat pentru planificarea valorii FNDAMR pentru următorul an de subvenționare, astfel va fi evitată acumularea datoriilor față de subiecții subvenționării.

În vederea motivării efectuării investițiilor în sectoarele prioritare, proiectul prevede identificarea de către Guvern în cadrul subiecților subvenționării anumite grupe pentru care poate stabili condiții mai favorabile de acordare a subvențiilor.

La fel, proiectul prevede condiții de eligibilitate pentru subiecții subvenționării, costuri, bunuri și servicii neeligibile, precum și obligațiile subiecților de subvenții (*capitolul V*).

Cererea de subvenționare se depune de către solicitant sau de reprezentantul acestuia (art. 26), în mod prioritar, în format electronic, prin intermediul mijloacelor electronice, sau la sediul subdiviziunii teritoriale a Agenției, pe suport de hârtie, cu excepția cererilor de subvenționare a grupurilor de acțiune locală în cadrul Programului LEADER (art. 27).

Proiectul prevede depunerea cererilor de subvenționare în cadrul apelului anunțat prin ordinul MAIA. Apelul se anunță anual, începând cu luna ianuarie, dar nu mai târziu de luna aprilie, care va dura cel mult 60 zile. În cazul nevalorificării mijloacelor financiare distribuite pe măsuri, MAIA anunță un nou apel.

Pentru măsurile de subvenționare stabilite la forma de subvenționare complementară, cererile de subvenționare se depun în perioada 1 februarie – 30 septembrie.

Subdiviziunile teritoriale ale AIPA verifică respectarea condițiilor generale și specifice de eligibilitate și condițiile de plată, cercetează la fața locului obiectul cererii de subvenționare, după caz, și emite un aviz pe marginea cererii de subvenționare pe care îl remite împreună cu dosarul administrativ la oficiul central al AIPA. Cererile de subvenționare cu grad de risc sporit se supun verificării de

către oficiul central al AIPA.

Oficiul central al AIPA, evaluează cererile de subvenționare depuse în temeiul art. 17 și art.19, conform criteriilor de selectare, aprobate de Guvern. Autorizarea plăților, care constă în verificarea corectitudinii calculării subvenției solicitate, se efectuează conform principiului "primul venit primul servit" – pentru plățile directe și complementare, și în baza actului administrativ de selectare a proiectelor – pentru plățile în avans și investiții pe etape.

Executarea plăților se efectuează în termen de până la 10 zile, calculate după caz, din data: emiterii actului administrativ; încheierii contractului; depunerii cererii de debursare; deciziei organului central de specialitate. Executarea plăților se efectuează prin intermediul serviciului guvernamental de plăți electronice, la conturile de plăți ale subiecților subvenționării, în modul stabilit de Guvern (art. 28).

AIPA efectuează monitorizarea post-achitare în termen de până la cinci ani din momentul emiterii actului administrativ sau, după caz, a contractului de acordare a subvenției, procedură administrativă de verificare a modului de executare.

Proiectul prevede temeiurile de includere în lista de interdicție a subiecților subvenționării, care în procedura de acordare a subvenției au săvârșit contravenții sau infracțiuni, constatate printr-o hotărâre definitivă și irevocabilă a instanței de judecată sau care au contribuit la emiterea unui act administrativ favorabil ilegal sau încheierea unui contract administrativ ilegal.

În scopul gestionării eficiente a FNDAMR se propune elaborarea și implementarea Sistemului Integrat de Administrare și Control (SIAC), care reprezintă un sistem informațional complex compus din următoarele elemente:

- a) bază de date electronică;
- b) un sistem de identificare a parcelelor agricole;
- c) un sistem de identificare și înregistrare a drepturilor la plată;
- d) cererile de subvenționare;
- e) un sistem integrat de control;
- f) un sistem unic de identificare a fiecărui agricultor care a depus cererea de subvenționare;
- g) un sistem de identificare și înregistrare a animalelor.

Elementele SIAC (*conform regulamentelor UE – IACS*) sunt prevăzute la Articolul 66 din Regulamentul UE 2021/2116 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013.

Sistemul informațional de evidență a solicitanților și beneficiarilor de subvenții (SI ESBS) – sistem electronic integrat, administrat de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, destinat evidenței solicitanților și beneficiarilor de

subvenții, care se utilizează la moment și Sistemul Informațional „Moldova LEADER IT Soft” (MLIS), care este în proces de definitivare, după elaborarea și punerea în funcțiune a Sistemului Integrat de Administrare și Control, vor deveni subsisteme a acestuia.

Reieșind din faptul că sistemul conține mai multe elemente și unele din ele sunt deja funcționale, iar unele sunt la etapa de elaborare a conceptului, suntem în imposibilitate de a estima cheltuielile necesare pentru crearea și întreținerea acestuia.

De menționat faptul că, proiectul de lege nu conține norme ce ar reglementa activitatea de întreprinzător. Astfel, aceasta nu stabilește cerințe pentru inițierea, desfășurării și lichidării afacerii, precum și de control asupra afacerii, după cum se definește în art. 14 din Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de baza de reglementare a activității de întreprinzător.

Proiectul de lege stabilește doar obiectivele politicii de dezvoltare a agriculturii și mediului rural care vor fi susținute financiar de stat și în legătură cu acestea, condițiile de acordare a suportului financiar (subvenției) pentru acei subiecți care acceptă participarea la atingerea obiectivelor enunțate în lege. Or, subvenția nu este o condiție fără de care nu se poate cineva iniția în afaceri agricole sau să o desfășoare.

Subvenția în sine reprezintă un mecanism financiar de orientare a fermierilor și altor subiecți din agricultură spre anumite obiective stabilite în documentele de politici ale statului. Impactul documentelor de politici, însă, se evaluează în conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr. 386/2020.

Adoptarea prezentului proiect de lege impune:

- aducerea în concordanță a Legii nr. 183/2020 privind asigurarea subvenționată în agricultură, cu modificările ulterioare;
- abrogarea Legii nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural;
- aducerea în concordanță a actelor normative cu prezenta lege și asigurarea de către Guvern a elaborării actelor normative necesare pentru punerea în aplicare a prezentei legi;
- reexaminarea și abrogarea de către autoritățile administrației publice centrale a actelor normative ale acestora care contravin prezentei legi.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prezentului proiect se va efectua în limitele mijloacelor financiare alocate anual în Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural prin Legea bugetului de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul de lege impune:

- aducerea în concordanță a Legii nr. 183/2020 privind asigurarea

subvenționată în agricultură, cu modificările ulterioare;

- abrogarea Legii nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural;
- aprobarea hotărârilor de guvern privind măsurile și condițiile specifice pentru formele de subvenționare prevăzute în proiectul de lege;
- aprobarea condițiilor necesare creării și întreținerii Sistemului integrat de administrare și control.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și în vederea elaborării actelor normative, anunțul despre inițierea procesului de elaborare a proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural, a fost plasat pe pagina web oficială a MAIA, rubrica "Transparența decizională" :

<https://www.maia.gov.md/ro/content/proiecte-de-documente>,

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anuntprivind-initierea-elaborarii-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-legii-nr-2762016-cu-privire-la-principiile-de-subventionare-in-dezvoltarea-agriculturii-si-mediului-rural/9434>

Tot în acest context, la data de 3 noiembrie 2022, pe pagina web oficială MAIA, a fost plasat Anunțul privind inițierea consultărilor publice asupra proiectului de lege cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural, la compartimentul „Transparența decizională”, la adresa: <https://maia.gov.md/ro/content/proiecte-de-documente>

La data de 16 noiembrie 2022, proiectul legii cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural a fost pus în discuție în cadrul consultărilor publice organizate de către MAIA, la care au fost invitate peste 50 de asociații de profil, organizații neguvernamentale din domeniul agroindustrial. La definitivarea proiectului de lege, grupul de lucru ministerial a ținut cont de propunerile parvenite în cadrul acestor consultări.

Totodată, materialele aferente proiectului de lege (nr. unic 926/MAIA/2022), au fost supuse avizării și consultării publice în conformitate cu procedura stabilită prin Legea nr.100/2017 cu privire la actele Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. La fel, în temeiul pct. 201 și 202 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, materialele ajustate aferente proiectului de lege, se prezintă spre avizare instituțiilor de resort, inclusiv sunt plasate pe pagina web oficială MAIA, la compartimentul „Transparența decizională”.

8. Constatările expertizei anticorupție

Constatările expertizei anticorupție vor fi incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) parvenite urmare procedurii de avizare.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate etapele asigurării

transparenței procesului de elaborare a deciziilor statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu întrunirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

În baza obiecțiilor proiectul a fost ajustat și conformat.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul de lege nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

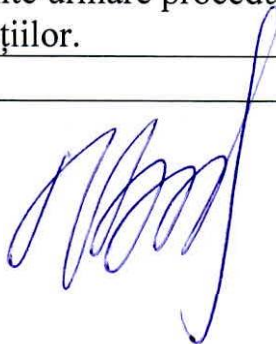
10. Constatările expertizei juridice

Concluziile expertizei Ministerului Justiției sunt incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) parvenite urmare procedurii de avizare.

Proiectul a fost ajustat conform obiecțiilor.

11. Constatările altor expertize

Viceprim-ministru, ministru

Vladimir BOLEA